

پژوهشگر ابنیه تاریخی خواستار شد:

ساختمان قدیم استانداری کرمان ثبت ملی شود

گروه جامعه: ساختمان جدید استانداری کرمان در مجاورت خانه شهر رسما به بهره‌برداری رسیده است. اکنون استانداری در آن محدوده، سه ساختمان در اختیار دارد که دو مورد آن، بسیار مهم و میراثی هستند. یکی خانه شهر که ثبت ملی شده و با مصوبه شورای شهر کرمان، سرنوشت آن به دست استانداری سپرده شده است. دیگری هم ساختمان قدیم استانداری که به گفته کارشناسان، واجد ارزش‌هایی هم‌تراز خانه شهر است و باید ثبت ملی شود.

پیش از این، دکتر حجت گلچین - پژوهشگر ابنیه تاریخی و عضو هیات علمی دانشگاه شهید باهنر در گفت‌وگو با فردای کرمان، در بخشی از اظهاراتش که از «بی‌رحمی نسبت به بناهای واجد ارزش معماری معاصر کرمان» می‌گفت، در پاسخ به این پرسش که به‌طور مشخص ساختمان استانداری واجد چه ارزش‌های معماری است؟ گفت: «یکی این که مصالح نجیب و خوبی دارد و با اجر کار شده است. می‌داند که معماری ایران در دنیا، به خشت و اجر شهره است. ایران مثل بسیاری از کشورهای اروپایی صاحب جنگل‌های انبوه نبوده که در معماری بتواند از چوب استفاده کند. به لحاظ اقلیم و نوع بوم این سرزمین، معماری ما به سمت سازه‌های حجیم و توده‌ای (ماسونری) هدایت شده است. البته در ایران مفتخریم که طیف‌های مختلفی از معماری را داریم ولی قاطبه آن همین معماری توده‌ای است که بخش عظیم آن، معماری خشت و آجر است.»

وی افزود: «حالا شما می‌بینید که در کرمان، در اوج هجرت دوران مدرنیسم، یک پروژه دولتی اجرا می‌شود که این بوم و اقلیم را در نظر گرفته و این، از نظر من بسیار قابل تحسین است.»

وی ادامه داد: «این ساختمان از لحاظ فرم هم، واجد ارزش‌هایی است و برای این که متوجه آن بشوید کافی است به این ساختمان، از سمت خیابان پاسداران نگاهی بیاندازید. فرم بسیار موقری دارد و در محتوای کلی خودش هم کانسپتی

از حیاط مرکزی را ارائه می‌دهد که یادآوری دیگری از فرم غالب معماری گذشته در شهرهای ایران است.» گلچین یادآور شد: «البته این جریان معماری در ساخت‌وسازهای دولتی دهه چهل و پنجاه، منحصر به کرمان نیست. ساختمان‌های استانداری‌های دیگری که هم‌دوره با این ساختمان هستند را هم اگر بررسی کنید متوجه شباهت‌های آن خواهید شد؛ اگرچه هریک با الگوی اقلیمی آن منطقه نیز مطابقت دارند.»

وی سپس، از دخل و تصرفاتی که در ساختمان قدیم استانداری شده انتقاد کرد و گفت: «ببینید با همین ساختمان استانداری چه کرده‌ایم. ورودی آن را تغییر داده‌ایم در حالی که اجازه چنین کاری نداشته‌ایم. من تمام بخش‌های ساختمان را نرفته و ندیده‌ام اما چیزی که تاکنون متوجه آن شده‌ام این است که یکی از بالکن‌ها که روی طراحی شده بوده را دیوارکشی کرده و دست‌کاری‌هایی در آن انجام داده‌اند و اسفانگیزتر این که با ایجاد سقفی زشت روی حیاط، اساسا الگوی حیاط مرکزی آن از بین رفته است.»

وی تاکید کرد: «ما حق نداریم با یک ساختمان ارزشمند که جزو اموال فرهنگی این شهر به حساب می‌آید این‌طور رفتار

کنیم. این ساختمان از نظر من واجد ارزش ثبتی است و ارزش آن، کم‌تر از خانه شهر نیست که به نظر من بیش‌تر هم هست.»

به گزارش فردای کرمان، گلچین ادامه داد: «به‌طور کلی، همه آن محدوده که شامل سینما پارامونت (شهرتاشا)، پارک روبه‌روی آن، خانه‌های سازمانی و خیابان‌کشی بسیار خوب و موقر، ساختمان خانه‌شهر، کاخ جوانان سابق (کلون) اندیشه فعلی) و ساختمان استانداری همه در قالب یک زون طراحی شده بوده و این خود، یک ارزش دیگر است و الان که به ساختمان استانداری نگاه می‌کنیم باید آن را در دل این زون طراحی و برنامه‌ریزی شده هم ببینیم.»

عضو هیات علمی دانشگاه افزود: «یادم هست که در دهه ۶۰ و دوران نوجوانی ما، این محدوده، یکی از مناطق خوب کرمان به‌شمار می‌رفت که خیلی هم مورد اقبال خانواده‌ها بود. از این زون اما چیزی باقی نمانده و به‌مرور زمان تغییرات زیادی در این محدوده انجام شده است؛ حسینه‌ها... با آن سوله سنگین را به این محدوده اضافه کردند، استانداری کرمان هم دو شارع عام را مسدود کرده است که معابر ارزشمند و زیبا با درختان کاج زیبا بودند

که هنوز هم کم و بیش این زیبایی را می‌توان فهمید.»

وی بیان کرد: «امروز ببینید که در این محدوده، چه به روز معماری ارزشمند دهه ۵۰ کرمان آورده‌اند.»

گلچین گفت: «من همچنان معتقدم که ما در کرمان برای معماری خوب ارزش قائل نیستیم چون آن را نمی‌شناسیم. نه تنها ارزش‌های مسجد ۷۰۰ ساله‌مان را نمی‌شناسیم که ساختمان ۵۰، ۶۰ ساله‌مان را هم یا تخریب یا بی‌حیثیت و بی‌اعتبار می‌کنیم.»

وی در بخش دیگری از اظهاراتش بیان کرد: «در معماری، همخوانی با اقلیم یک مسئله بسیار مهم است. همچنین معماری باید برآیندی از گذشته‌های باشد که در بستر آن متولد شده است.»

وی توضیح داد: «لان شما وقتی اغلب ساختمان‌های جدید شهر کرمان را می‌بینید که بیمارستان آرمن یک نمونه آن است، اگر آن را با ساختمان‌هایی مثل استانداری مقایسه کنید، حتما این بنا (ساختمان استانداری) را ارزشمند می‌دانید. اگر چه همین بنا هم از منظر معماران صاحب معرفتی که قبلا عرض کردم، از جمله نادر اردلان و کامران دیبا حتما قابل بحث و نقد هست، ولی در این شرایطی که الان کرمان دارد، من این ساختمان را ارزشمند می‌دانم.»

وی با بیان اینکه این ارزشمندی فقط مختص این ساختمان نیست، ادامه داد: «نمونه‌های دیگری از این نوع معماری که اواخر دهه چهل و اوایل دهه پنجاه در شهر کرمان ایجاد شده شامل ساختمان بیمه دانا، ساختمان حزب رستاخیز قدیم (دانشگاه امام حسین فعلی)، ساختمان باشگاه کارمندان قدیم (اداره کل میراث فرهنگی جدید)، ساختمان دانشکده فنی و روبه‌روی آن هتل آسمان، محدوده حوض نخعی، مجموعه طراحی شهری پیرامون آن، مجتمع مسکونی کوی فرهنگیان که طراح آن مرحوم مهندس صفهانی بودند و بسیاری از نمونه‌های دهه‌های ۴۰ و ۵۰ نیز واجد ارزش‌هایی هستند.»

یادداشت

به مناسبت درگذشت احمد رضا احمدی؛

سلسله جناب شعر معاصر

سید محمدعلی گل‌بازاده

هنوز اشک خامه بر دامان نامه و در سوگ علی‌اصغر مظهری، چهره تلاش‌گر فرهنگ و ادب دیارمان خشک نشده که قلم، سوگوار از دست دادن بزرگ‌مرد دیگری شد که نام و یادش با شعر نو پیوند خورده و کرمان و کرمانی به وجود او می‌نازد.

احمد رضا احمدی که همه قبیله او عالمان دین بودند - خواهرزاده مجاهد نستوه، آیت‌الله حاج‌میرزا محمد رضا احمدی است که با فلک شدن او به وسیله ظفر السلطنه حاکم ناستوده روزگار قاجار در کرمان، جرعه مشروطیت زده شد و یکی از انقلاب‌های بزرگ تاریخ دیارمان رقم خورد. احمد رضا شیفته یابمردی‌های این مرد خستگی‌ناپذیر بود.

آشنایی ما با ایشان به حدود سال‌های ۱۳۷۰ برمی‌گردد که روزی در مرکز کرمان‌شناسی، مشغول انجام امور فرهنگی بودم که احمد رضا با چهره‌ای گشاده و حالتی شاعرانه وارد شد و ضمن اظهار خوشحالی از راه‌اندازی این واحد فرهنگی، مدتی به گپ و گفت پرداختیم و از آن پس، بر اساس قولی که به ایشان داده بودم، از هر کتابی که چاپ می‌شد، نسخه‌ای برای من فرستادم و معمولا در هر یکی دو هفته یکبار، تلفنی احوال‌پرسی می‌کردیم و گاه که در سفر تهران، فرصتی دست می‌داد، در منزل به دیدارش می‌رفتم.

او انسان صادق و بی‌ریایی بود، این اواخر هر وقت تماس می‌گرفت و از حال ایشان جویا می‌شدم می‌گفت، الحمدلله نه مثل برخی هنرمندان، اهل دود و دمم، نه خود را طلبکار زندگی می‌دانم، با درد و قلب و کمر می‌سازم، شعری می‌سرایم و نقاشی می‌کنم، مدتی پیش می‌گفت، دوستدارانم آثارم را مشتاقانه خریدارند.

احمد رضا مدت‌ها در بیماری به سر می‌برد و از خانه خارج نمی‌شد و اوقات خود را بیشتر در زمینه‌های هنری صرف می‌کرد، اخیرا نیز علاقه زیادی به پژوهش در خصوص ضرب‌المثل‌ها پیدا کرده بود، می‌خواست تا کتاب‌هایی در این زمینه برایش تهیه کنم و ارسال نمایم. از ویژگی‌های او این که تقریبا با تمامی هنرمندان و شاعران و فرهنگیان شش، هفت دهه اخیر آشنایی داشت و از آن‌ها گذر جلال احمد از یزد و کرمان را رد توین می‌کردم، بارها با ایشان گفت‌وگو کردم و از آنچه جلال به صورت مبهم نوشته بود، نظر او را می‌پرسم و چه تعریف‌ها که از سیمین دانشور همسر جلال می‌کرد و از نیکی‌هایش سخن می‌گفت.

احمد رضا هم زبان طنز داشت، هم کلام تلخ، هم اهل شوخی و مزاح بود و هم بسیار جدی و قاطع، او سال‌ها با باطری کار گذاشته در قلبش، زندگی می‌کرد، گاه که بر سر مزاح بود می‌گفت: من شاعری هستم که هم با برق و هم با باطری کار می‌کنم، باطری تیش قلم را تامین می‌کند و برق، نور نوشتن و نقاشی و کارهای تحقیقی مرا.

درباره این عزیز از دست‌رفته، بسیار و بیش از این باید نوشت، اما حضور من در سفر، این توفیق را سلب کرده است، بدان امید که در فرصتی مناسب، عرض اراداتم به روان آن بزرگ‌مرد، افزون گردد.

شرف‌آباد به شرق به شکل فعلی باقی می‌ماند. در طرحی که به شورای ترافیک پیشنهاد و مصوب شد نگرانی‌ها و دغدغه‌های متخصصان لحاظ شد و رمپ و لوپ‌های طرح قبلی اجرا نخواهند شد و صرفا روگذر احداث و چراغ قرمز غرب به شرق حذف می‌شود و تغییرات آن‌چنانی نخواهیم داشت.

پس در این طرح، انتهای بلوار جهاد به شرف‌آباد متصل نمی‌شود. درست می‌گوییم؟ این اتصال اتفاق نمی‌افتد.

همزمان با شرف‌آباد، غیرهمسطح‌سازی در سهرای سیلو هم از سوی شورا و شهرداری پیگیری می‌شود. این پروژه در چه وضعیتی است؟

مطالعات آن انجام شده ولی چون اجرای پل شهدای خلبان خیلی زمان‌بر شده و باید هرچه زودتر به بهره‌برداری برسد، همه بودجه معطوف به تکمیل این پل شد و در اولویت قرار گرفت و تصمیم بر این است که فاز اول این پل تا پایان سال به بهره‌برداری برسد. اگر این اتفاق بیفتد، سهرای سیلو به سال آینده موکول خواهد شد. البته اولویت بعد از پل شهدای خلبان، روگذر سهرای شرف‌آباد است.

رئیس کمیسیون عمران شورای شهر مطرح کرد

نگران روگذر سازی در سهرای شرف‌آباد نباشید

اسما پورزنگی آبادی

مخالفان روگذر سازی در سهرای شرف‌آباد نگران نباشند، این، چیزی است که از صحبت‌های منصور ایرانمنش می‌توان دریافت. او که ریاست کمیسیون عمران و شهرداری شورای شهر کرمان را برعهده دارد، پیش از این، چندین جلسه با موضوع سهرای شرف‌آباد با حضور متخصصان برگزار کرده است. در این جلسات، اغلب کارشناسان نسبت به غیرهمسطح‌سازی در این سهرای ابراز مخالفت کرده و به شورا و شهرداری در این خصوص هشدار دادند. با وجود این، مدتی پیش، از سوی معاون عمرانی استاندار کرمان اعلام شد که غیرهمسطح‌سازی در این سهرای مورد تأیید شورای ترافیک استان قرار گرفته است.

حامل‌ونقل و ترافیک و عضو هیات علمی گروه مهندسی عمران دانشگاه باهنر تاکید کرد که تصمیم‌گیری در خصوص این سهرای به بعد از تهیه و تصویب طرح جامع ترافیک موکول شود. دکتر کورش افضلی - شهرساز و رئیس دانشکده معماری و شهرداری دانشگاه آزاد کرمان نیز گفت که حتی متخصصان ترافیک اذعان دارند با اصلاح هندسی همسطح مشکل این سهرای فعلا حل می‌شود. وی با ارائه توضیحاتی و یادآوری پیشنهاد غیرهمسطح‌سازی در انتهای ۲۴ آذر در طرح سابق جامع ترافیک و طرح تفصیلی، تاکید کرد که مطالعات فعلی مشاور که منجر به روگذر سازی در سهرای شرف‌آباد شده ناقص است.

دکتر مریم‌فدایی قطبلی - معمار، شهرساز و استاد دانشگاه آزاد کرمان هم با هشدار نسبت به تبعات ورود پرسرعت خودروها از سمت شرف‌آباد به انتهای بلوار جهاد، به صراحت مخالفت خود را با روگذر سازی در این سهرای اعلام کرد و گفت: اگر ماندن پشت چراغ قرمز این سهرای آن‌قدر آزاردهنده است که دارد خفه‌مان می‌کند آن را ببندید و ترافیک آن را به پل کوثر منتقل کنید. وی تاکید داشت که حرکت مستقیم از شرف‌آباد به جهاد الزامی نیست.

دکتر معین عسکری - کارشناس حمل‌ونقل شهری نیز ساخت روگذر را تأیید نکرد و تاکید کرد که باید منتظر نتایج طرح جامع ترافیک بعانیم که چه پیشنهاداتی برای این نقطه دارد. یک سال و دو ماه پس از آن جلسه، ۲۹ خردادماه امسال، موسوی - معاون عمرانی

استاندار کرمان اعلام کرد: طرح روگذر تقاطع شرف‌آباد مورد موافقت شورای ترافیک استان قرار گرفت.

وی در عین حال اظهار کرد: «قبل از هر نوع تصمیمی باید تمام جوانب کار سنجیده و پس از تأمین هزینه، این پروژه کلنگ‌زنی شود.»

اکنون، منصور ایرانمنش می‌گوید که دغدغه‌های متخصصان در این طرح مصوب لحاظ شده و صرفا یک روگذر در مسیر غربی - شرقی احداث خواهد شد.

گفت‌وگو با او را در ادامه می‌خوانید.

آقای مهندس، مدتی پیش، از تأیید روگذر سازی در سهرای شرف‌آباد در شورای ترافیک استان خبر داده شد. در شهرداری این طرح در چه مرحله‌ای است؟

مطالعات فاز اول تمام شده و مطالعات فاز دوم که جزئیات را مشخص می‌کند در حال انجام است. بعد از این، مناقصه باید برگزار شود. البته در بودجه امسال، اعتباری برای غیرهمسطح‌سازی در این نقطه در نظر گرفته نشده است. شرکت جهاد نصر اما اعلام آمادگی کرده و پیشنهاد داده که حاضر است به صورت تهازی این پروژه را اجرا کند. در جلساتی که با استاندار محترم داشتیم، ایشان هم تاکید داشتند که با جهاد نصر به صورت تهازی کار انجام شود. ما پیگیر هستیم هرچه زودتر فاز دوم مطالعات تمام شود تا بتوانیم همین امسال، مناقصه را برگزار و اجرای این پروژه را آغاز کنیم. این پروژه در بودجه امسال شهرداری دیده نشده است. آیا امکان برگزاری مناقصه برای آن وجود دارد؟

اگر قرار به تهازی باشد، اینکه پروژه در بودجه امسال دیده نشده، مشکلی ایجاد نمی‌کند. شرکت جهاد نصر زمین در حوالی شرف‌آباد دارد که گفته تفکیک شود، به‌ازای سهم شهرداری در این تفکیک، حاضر است این تقاطع غیرهمسطح را اجرا کند. اگر این تهازی اتفاق بیفتد، درآمد جدیدی برای شهرداری محسوب می‌شود و مشکلی برای شروع پروژه وجود ندارد.

پس قرارگاه خاتم دوباره به این پروژه برمی‌گردد. درست می‌گوییم؟

بعید است قرارگاه خاتم آن را اجرا کند. درباره همین پروژه کمیسیون عمران جلسات کارشناسی متعددی برگزار کرد. چیزی که از این جلسات مشخص شد این بود که اکثریت متخصصان دانشگاهی مخالف غیرهمسطح‌سازی در سهرای شرف‌آباد بودند. نگران نیستید که بی‌توجهی به این مخالفت‌ها، تبعاتی جبران‌ناپذیر داشته باشد؟

مدت طولانی روی این سهرای کار شد. چندین سناریو ارائه شد و بررسی کاملی صورت گرفت. ضمن اینکه دغدغه کارشناسان هم دیده شد. قرار است تنها یک روگذر از غرب به شرق احداث شود و زیر آن، ورودی به جهاد و